

Модул 3.
В пълно съзнание за предизвикателствата пред нас

Общо умение
Отговорно вземане на решения

Специфично умение
Творческо мислене

СЪБИРАМ МИСЛИТЕ СИ НА ГРУПИ

Днес ще се науча...

Да групирам идеите, използвайки различни критерии.

Ще имаме нужда от...

Само нас самите.

План на урока

1 Въведение

Кое според вас е по-добре: да имаме много идеи или само няколко? Как може да ни помогне това да имаме много идеи? Наличието на много идеи може да е полезно, например, когато имаме проблем или когато искаме да направим нещо забавно. Днес ще видим какво можем да направим, за да ни хрумват много идеи. Станете. Ще се престорим, че на всеки от нас му хрумва малка идея и ще подскочим леко на място. Сега нека се престорим, че ни хрумват две идеи, малко по-големи, и ще подскочим два пъти, вече по-високо. Сега нека се престорим, че ни хрумват много идеи и да подскочим много пъти.

Позволете на учениците да скачат на местата си за минута, а след това ги помолете да седнат на местата си.

2 Същина

Сега ще играем на „Коле-лоле-ла.“¹⁴ В тази игра всеки от вас трябва да назове всички неща, за които се сеца, които имат колела. Ще ги напишете на страница „Коле-лоле-ла“ в работните си тетрадки (вж. Материалите за ученици) и ще видим за колко ще можете да се сетите.

Позволете на учениците да запишат в работните си тетрадки всички идеи, за които се сецат. Ако е необходимо, дайте им няколко примера. Ето някои идеи: велосипед, мотоциклет, кола, каруца, камион, автобус, влак и т.н.

Сега ще направим един голям списък от всички. Един по един, искам да ми кажете нещата, за които сте се сетили. Ще ги напиша на дъската. Я, да видим за колко неща се сецаме всички?

¹⁴Jr Imagination (липсва дата на първоначално публикуване) Изтеглено на 3 октомври 2015 г. от <http://www.jrimagination.com/blog/2011/11/11/the-powerful-fours-of-creative-thinking.html>.

Изслушайте учениците. Разделете дъската на три части. В една от тях напишете заглавието „Неща с колела“. Напишете идеите им там и ги пребройте.

Колко много идеи са ни хрумнали! Сега да помислим за неща, които имат колела, но не са превозни средства. Запишете всички идеи, които можете да измислите, в работните си тетрадки.

Позволете учениците да запишат в работните си тетрадки всички идеи, за които се сещат. Ако е необходимо, дайте им няколко примера. Ето някои идеи: куфар, хладилник, саксия, маса, стол, легло и др.

Какви идеи ви хрумнаха? Ще ги напиша на дъската. Да видим колко успяхме да измислим!

Изслушайте учениците. Запишете идеите им в една от колоните на дъската под заглавието „Неща с колела, които не са превозни средства.“ След това ги пребройте.

Това по-лесно ли беше или по-трудно?

Изслушайте учениците.

Сега да помислим за всички неща, които биха могли да бъдат по-добри, ако имаха колела. Първо, ще разсъждаваме сами. Запишете всички идеи, които можете да измислите, в работните си тетрадки.

Позволете учениците да запишат в работните си тетрадки всички идеи, за които се сещат. Ако е необходимо, дайте им няколко примера. Ето някои идеи: телевизор, дъска, бюро, мебели, книги, чинии, обувки и т.н.

Сега нека допълним нашия списък. Кажете ми идеите си, а аз ще ги запиша. Да видим колко сме успели да измислим!

Изслушайте учениците. Запишете идеите им в една от колоните на дъската под заглавието „Неща, които биха били по-добри с колела.“ След това ги пребройте.

Както се вижда на дъската, успяхме да измислим много идеи. Хрумнаха ни различни групи идеи. В началото се сетихме за неща, които имат колела, после за такива, които имат колела, но не са превозни средства, и преди малко ни хрумнаха неща, които биха били по-добри, ако имаха колела. Вижте колко много идеи ни хрумнаха в тази игра. Сега ще използваме други групи идеи, за да търсим решения.

Какво би могъл да направи Слави?

Този път ще помогнем на Слави, защото има проблем. Проблемът на Слави е, че постоянно се кара с по-големия си брат. Слави е уморен, защото се държат лошо един към друг и си казват неща, които ги натъжават или вбесяват. Слави иска да се разбира по-добре с брат си и не знае какво да прави.

Ще помогнем на Слави, като му дадем много идеи. Първото, което ще направим, е всеки от нас да запише всички идеи, които му хрумнат на страница „Какво може да направи Слави?“ в работните тетрадки (вж. Материалите за ученици).

Дайте им няколко минути да направят това.

Сега ще помислим за групи идеи. Разделете се на групи от по четирима. Всяка група ще организира своите идеи в различни групи, както при първата игра. Спомнете ли си групите идеи, които използвахме?

Изслушайте учениците. Напомнете им, че групите идеи бяха: 1) Неща с колела; 2) Неща с колела, които не са превозни средства; и 3) неща, които биха били по-добри, ако имаха колела.

Този път ще използваме други групи идеи. Групите идеи са:

1. Идеи за неща, които Слави би могъл да направи, без да говори.
2. Идеи за неща, които Слави би могъл да направи сам (без никой друг да прави нищо).
3. Идеи за неща, които Слави би могъл да направи, в които брат му ще трябва да направи нещо.
4. Идеи, при които възрастен ще трябва да направи нещо.
5. Идеи за неща, които Слави би могъл да направи, които са наистина забавни.

Ако е необходимо, можете да дадете на своите ученици няколко примера, но не забравяйте, че целта на тази дейност е да използват творческото си мислене, за да измислят идеи сами. Ето някои примери:

1. Без да говори:
 - а. Да отиде някъде другаде, без да казва нищо;
 - б. Да го прегърне ласкаво;
 - в. Да си мълчи и да не прави нищо друго;
 - г. Да се усмихва.

2. Самостоятелно:

- а. Да говори с него и да му каже, че не иска да се карат;
- б. Да се обърне и да си тръгне;
- в. Да поеме дълбоко въздух, преди да направи каквото и да било;
- г. Да не прави нищо.

3. С брат си:

- а. Да потърсят игра, на която и двамата могат да играят;
- б. Да предложи и двамата за момент да замълчат;
- в. Да поемат дълбоко въздух и да се успокоят заедно;
- г. Да говорят и всеки да обясни как се чувства от тези караници.

4. С възрастен:

- а. Да помоли възрастен да им помогне да се успокоят;
- б. Да помоли възрастен да ги накара да направят нещо забавно;
- в. Да помоли възрастен да ги разсмее;
- г. Да помоли възрастен да ги изслуша и да им помогне да намерят решение.

5. Забавно:

- а. Да разкаже някой виц на брат си;
- б. Да му направи смешна физиономия;
- в. Да му даде гатанка;
- г. Да го помоли да повтори скоропоговорка.

Сещате ли се за други групи идеи?

Изслушайте учениците. Можете да включите новите групи идеи в дейността.

Ще кажа на всяка група ученици категорията идеи, за които трябва да мислят. Ще имате пет минути, за да помислите за всички идеи, които могат да хрумнат на групата. Можете да използвате и идеите, които сте измислили сами. Запишете всичките си идеи в работните си тетрадки, защото след това всяка група ще трябва да ги прочете на целия клас.

Задайте категория идеи на всяка група ученици и засечете времето.

Времето изтече! Сега всяка група ще сподели идеите, които са ѝ хрумнали. Първо ще ни кажете групата идеи, по които е трябвало да работите, а след това ще прочетете идеите си.

3 Обобщение

Колко много идеи са ни хрумнали, за да помогнем на Слави!

- Как ни помага да използваме групи от идеи?
- В какви други ситуации можем да използваме идеите, които ни хрумнаха днес?

Когато сме изправени пред ситуации, в които не сме сигурни какво да правим, как да отговорим или как да получим нещо, което искаме, можем да групираме идеите и така да намерим по-добри решения. Можем да използваме групи идеи, като тези, които събрахме днес, но можем да си служим и с други групи идеи.

Материали за ученици

Коле-лоле-ла

Неща с колела

Неща с колела, които не са превозни
средства

Неща, които биха били по-добри, ако имаха колела

Какво би могъл да направи Слави?

По-долу напишете всички идеи, които Слави би могъл да използва за решаване на проблема си:

Моята група идеи

Моята група идеи е:

Идеите, които ни хрумнаха, са:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Концепции, съвети и често задавани въпроси

1 Основни концепции

Творческо мислене (креативност): Процес и желание да гледаме на нещата по различен начин и да изработваме произведения, които са едновременно нови (т.е. оригинални, неочаквани) и целесъобразни (т.е. полезни, адаптивни, при ограничения на задачата) (Sternberg & Lubart, 1999; De Bono, 2015).

Отговорно вземане на решения: Да подбираме конструктивно и уважително личното си поведение и социалните си взаимодействия, като се съобразяваме с етичните стандарти, опасенията за безопасността, социалните норми, реалистичната оценка на последствията от различни действия, собственото ни благосъстояние и това на другите (CASEL, 2015).

За да могат децата да развият своето творческо мислене е важно да им помогнете:

- Да използват креативността си, за да измислят много възможности за всичко от различни гледни точки.
- Да създават различни категории или групи идеи.
- Да осъзнаят, че са способни да измислят много идеи за различни неща и че могат да използват това умение в ежедневието си.

2 Съвети за учители и родители

- Играйте игри, които включват генерирането на идеи в различни категории. Можете да използвате предложената в този урок игра или да я промените – например на неща с врати или неща с крила или неща с крака. Можете също така да измислите различни ситуации, в които е необходимо да се дават много идеи, като използвате групи или категории. Например неща, които бихме могли да ядем днес, без месо или без готвене. За да измислим различни имена на домашни любимци, можем да променим имената на подходящи предмети, или други животни или емоции. Тези игри могат да са много забавни и да помогнат за развитието на способността да използваме творческото си мислене, за да ни хрумват много идеи.
- Използвайте ситуации, в които трябва да бъдат вземани решения, за да стимулирате децата да раждат нови идеи. Можете да ги попитате: „Какво можем да направим безплатно?“, „Какви неща бихте могли да направите, които никога не сте опитвали?“ или „Какви неща бихте могли да направите сами?“
- Използвайте истории или телевизионни предавания, в които някой герой е изправен пред предизвикателство. Разсъждавайте с децата какви други възможни отговори би могъл да измисли героят, за да постигне целта си или да реши проблема, пред който е изправен, като използва групи от решения. Можете да зададете на децата въпроси от рода на: „Какви други неща можеше да направи героят, които са много забавни?“ или „Какво можеше да направи, ако имаше много пари?“

3 Често задавани въпроси

- **Защо е важно да развиваме творческото мислене?**

Творческото мислене е умение, което децата могат да използват за справяне с много ситуации в живота; например за вземане на решения или решаване на проблеми. Можем да вземем по-добри решения – независимо дали по отношение на ежедневни проблеми или по-трудни ситуации – ако сме в състояние да измисляме много варианти, от които да избираме. Решаването на проблеми е много по-лесно, ако можем да ги разглеждаме от творческа гледна точка. Това се отнася както за междуличностните, така и за училищните проблеми.

- **Групирането на идеи помага ли ми да развия творческото си мислене?**

Да. Една от целите на развитието на творческо мислене е на децата да им хрумват много разнообразни идеи. Създавайки групи или категории идеи, те са в състояние да намислят по-голямо разнообразие от идеи, включително нови идеи, които може би не биха измислили, ако не използваха категории, които да ги стимулират.

- **Всички деца могат ли да мислят творчески?**

Да. Всички имаме способността да сме креативни, а децата са творчески настроени по природа. Въпреки това трябва да им помогнем да бъдат още по-креативни. Децата във втори клас на началното училище могат да развият гъвкавост, да измислят много идеи въз основа на категориите, които им предлагаме, или които измислят сами. Можете да им помогнете в това, като дадете съветите, от това ръководство.